

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Peuteropvang Jip en Janneke

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 6 juni 2019

Samenvatting

Samenvatting

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 16 april 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuteropvang Jip en Janneke. Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal)achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven en de peuteropvang in Nederland in beeld brengen. Ook onderzoeken we in de groepen 1 en 2 van basisscholen de kwaliteit van de vroegschoolse educatie voor kleuters met een risico op een (taal)achterstand. We noemen dit onderzoek de meting kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie 2019. Deze peuteropvang maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op de peuteropvang en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

We zien dat de pedagogisch medewerkers rekening houden met wat de peuters nodig hebben. De pedagogisch medewerkers werken met een programma en aanvullend aanbod waarmee zij de ontwikkeling van de peuters stimuleren op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. De pedagogisch medewerkers gebruiken veel taal zodat de peuters nieuwe (Nederlandse) woorden leren. Bovendien is er op de peuteropvang aandacht voor de speelhoeken. De pedagogisch medewerkers passen deze bij ieder thema aan, waardoor de peuters fijn spelen en tegelijkertijd nieuwe dingen leren.

De pedagogisch medewerkers dagen ze de peuters uit om nieuwe dingen te leren. De pedagogisch medewerkers spelen mee in de hoeken en geven de peuters aandacht in kleine groepjes. De sfeer in de groep vinden we prettig. De pedagogisch medewerkers gaan op een positieve manier met de peuters om en zorgen voor een fijn speel- en leerklimaat.

Kinderopvangorganisatie:
Spelenderwijs

LRK-nummer: 158308906

Totaal aantal doelgroeppeuters: 8

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat. In overleg met de ouders dragen zij deze informatie, voordat de peuter vier jaar wordt, over aan de leraar van groep 1 van de basisschool. We vinden het mooi om te zien dat de pedagogisch medewerkers ouders stimuleren om thuis met hun peuter nieuwe dingen te leren die ook op de peuteropvang aan de orde komen. De ouders met wie we spraken, geven aan dat zij tevreden zijn over hoe het gaat op de peuteropvang en dat hun kind er met plezier naar toe gaat.

Wat kan beter?

Naast bovenstaande positieve punten zijn er ook punten die beter kunnen.

De pedagogisch medewerkers kunnen de plannen en afspraken om de (taal-)achterstanden bij peuters weg te werken, concreter en doelgerichter opstellen.

De leiding en pedagogisch medewerkers kunnen nadenken welke ontwikkelingsresultaten ze mogen verwachten van de peuters.

De leiding van de peuteropvang werkt nog niet systematisch aan het verbeteren van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. Zo is er geen plan waarin staat wat goed gaat en wat verbeterd kan worden.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties.

Zo ook op peuteropvang Jip en Janneke.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep(en), documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, vve-coach, teamleider en de manager. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de manager, teamleider en vve-coach de peuteropvangorganisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

K Kan beter

V Voldoende

G Goed

.....

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op peuteropvang Jip en Janneke.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op als goed op de standaarden Aanbod (OP1) en Pedagogisch-educatief handelen (OP3). De standaarden Zicht op ontwikkeling (OP2), Samenwerking (OP6), Kwaliteitscultuur (KA2) en Verantwoording en dialoog (KA3) beoordelen we als voldoende. De standaard Kwaliteitszorg (KA1) en Ontwikkelingsresultaten (OR1) beoordelen we als 'kan beter'.

Context

Peuteropvang Jip en Janneke kent één groep die zeven dagdelen per week geopend is. De peuteropvang wordt bezocht door ongeveer 45 peuters waarvan 8 doelgroeppeuters. De groep is gehuisvest in de (enige) basisschool in het dorp. Vrijwel alle peuters stromen door naar de groep 1 van deze school. Twee pedagogisch medewerkers staan alle zeven dagdelen in de peutergroep en kennen de kinderen daardoor erg goed.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 29 maart 2018 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

Afspraken over vervolgtoezicht

Er is geen aanleiding voor vervolgtoezicht. Peuteropvang Jip en Janneke valt onder het reguliere vve-toezicht.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op peuteropvang Jip en Janneke.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod			<i>ℓ</i>
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen			<i>ℓ</i>
OP6 Samenwerking		•	

OP1. Aanbod

De standaard aanbod waarden we als goed.

De pedagogisch medewerkers van de peuteropvang gebruiken een vve-methode. Hiermee stimuleren zij de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek. We constateren dat de pedagogisch medewerkers doelgericht werken aan de uitvoering van het aanbod. Het aanbod bereidt de peuters voor op de start in groep 1 van de basisschool.

De pedagogisch medewerkers richten de ruimte aantrekkelijk en uitdagend in. In de inrichting zien we dat er aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt en voor de ontluikende geletterd- en gecijferdheid van de peuters. Ook zijn er voldoende spel- en leermaterialen aanwezig waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen.

We waarderen het aanbod als goed, omdat er naast de 'reguliere' vve-methode volop aanvullend aanbod is. Hiervoor gebruiken de pedagogisch medewerkers onder meer een webbased instrument waarop alle pedagogisch medewerkers van alle locaties het (veelal zelf ontworpen) aanbod met elkaar delen. Dit is een goede aanvulling om de (taal-)doelen te bereiken die de pedagogisch medewerkers per week gepland hebben.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard zicht op ontwikkeling waarden we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een

gestandaardiseerd observatie-instrument. Ze signaleren mogelijke belemmeringen tijdig en gaan na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen zijn. De voorschool gebruikt de observatiegegevens in een cyclisch proces van doelen stellen, passende educatie bieden aan peuters, evalueren en bijstellen van doelen en het educatieve aanbod. Daar waar zij dit niet zelf op kunnen lossen, schakelen zij vlot externe ondersteuning in. Tijdens de observatie hebben we gezien dat de pedagogisch medewerkers de informatie over de ontwikkeling benutten om de voorschoolse educatie af te stemmen op de behoeften van individuele peuters en groepjes peuters. Dit doen zij aan de hand van groepsoverzichten, thema- en weekplanningen. In de weekplanning staan de te bereiken doelen beschreven, met daarin een onderscheid voor kinderen die meer aankunnen (verdiept) of kinderen die nog herhaling nodig hebben (intensief). De pedagogisch medewerkers bespreken de bevindingen op vaste momenten in het jaar met ouders.

De pedagogisch medewerkers hebben goed zicht op de ontwikkeling van de peuters. Zij kunnen het vervolg, de planning van de educatieve activiteiten, nog versterken voor de kinderen bij wie het ontwikkelingsproces stagneert. Hiervoor zou een individueel handlungsplan, met een gerichte structuur en concrete, korte termijndoelen, meer houvast kunnen geven.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we samen met een observant van de peuteropvang het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd.

De standaard pedagogisch-educatief handelen waarden we als goed.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat waarin de regels en routines duidelijk zijn. Zij stellen doelen voor peuters die aansluiten op de zone van naaste ontwikkeling. Daarnaast structureren de pedagogisch medewerkers het aanbod zo dat de peuter het zich eigen kan maken. Een sterk punt is de hoeveelheid activiteiten en de afwisseling in het aanbod. Het aanbod bestaat uit geschikte opdrachten, zij geven een heldere uitleg, bieden vrij spel en begeleid spel aan. Dit zorgt ervoor dat de peuters zeer actief en betrokken zijn.

Tijdens de observatie zagen we dat de pedagogisch medewerkers de activiteiten evenwichtig over de het dagdeel verdelen en dat de tijd effectief wordt benut. De pedagogisch medewerkers stemmen de instructies, spelbegeleiding, opdrachten en tijd af op de behoeften van groepjes en individuele peuters. Zij gebruiken bij de instructies en opdrachten passende werkvormen. Bovendien stimuleren de pedagogisch medewerkers peuters tot interactie, zowel interactie

tussen de pedagogisch medewerker en de peuters als interactie tussen peuters onderling.

We waarderen pedagogisch-educatief handelen als goed, omdat de pedagogisch medewerkers gericht zijn op het behalen van de (voorgenomen) doelen in de weekplanning. Hierbij waarderen ze de autonomie van het kind enerzijds en begeleiden het op een goede manier naar een volgende stap of ontwikkelingsfase.

OP6. Samenwerking

De standaard samenwerking waarderen we als voldoende.

De leiding van de peuteropvang en de pedagogisch medewerkers werken samen met de basisschool door, bij de overdracht, informatie over de doelgroepeuters uit te wisselen. Voor alle peuters, dus ook de doelgroepeuters is sprake van een 'warme overdracht' van deze gegevens.

De voorschool en de basisschool zorgen bovendien voor een doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie. Er is een doorgaande lijn in de thema's en het aanbod.

De voorschool ziet ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen. De pedagogisch medewerkers betrekken ouders op verschillende manieren bij de ontwikkeling van hun peuter en stimuleren hen om thuis activiteiten te doen, bijvoorbeeld voorlezen. Zij informeren ouders voldoende over het thema, middels nieuwsbrieven en koffieochtenden. Daarbij geven ze ook aan welke woorden, liedjes en activiteiten aan bod gaan komen, zodat ouders hier thuis op in kunnen spelen.

Naast deze positieve punten zien we ook mogelijkheden voor verbetering. Nu beperkt het ouderbeleid zich enkel tot de activiteiten en afspraken die er gemaakt zijn. Een verdere uitwerking naar beleidsdoelen, evaluatie hiervan en verbeterplannen is nog mogelijk. Tevens is de locatie onderdeel van een grotere welzijnsorganisatie, waarbinnen extra ondersteuning, zoals bijvoorbeeld een psycholoog of orthopedagoog, binnen handbereik is. Hier ligt een kans om het zorgoverleg structureler in te gaan zetten, zodat daarmee de ondersteuning meer geborgd kan worden.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

OR1. Ontwikkelingsresultaten

De standaard ontwikkelingsresultaten waarderen we als kan beter.

De voorschool heeft hoge verwachtingen van de voortgang in de ontwikkeling die de peuters kunnen bereiken aan het eind van de voorschoolse periode. Echter, deze verwachtingen zijn nog impliciet. Momenteel is er een dialoog binnen de organisatie gaande met de vraag op welke wijze de ontwikkelingsresultaten het beste in beeld gebracht kunnen worden en aansluiten bij wat van de kinderen verwacht mag worden.

Op dit onderdeel staat de ontwikkeling nog in de kinderschoenen en is de verwachting dat, mede met het opstarten van een gemeentelijke vve-monitor, daarop termijn concrete doelen aan verbonden gaan worden.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarderen we als 'kan beter'.

De houder van de peuteropvang heeft in haar (pedagogisch) beleidsplan opgeschreven wat ze met de voorschoolse educatie willen bereiken. De GGD houdt hier jaarlijks toezicht op.

Er is op het niveau van de locatie wel een pedagogisch werkplan, het borgdocument dat uitgangspunt is voor het dagelijks handelen. De vve-coach observeert en coacht incidenteel de pedagogisch medewerkers. De professionele kwaliteit van de pedagogisch medewerkers is groot, waardoor de teamleider en vve-coach meer ruimte hadden om zich op andere locaties te kunnen richten. Hierdoor is het systeem van kwaliteitszorg op de locatie danig verwaterd. Er ontbreekt een gericht jaarplan, er zijn geen verbeteractiviteiten opgesteld en ook evaluaties van verbeteractiviteiten zijn niet teruggezien. Onze conclusie is dan ook dat het systeem van kwaliteitszorg op de locatie nog opgezet moet worden en derhalve de waardering 'kan beter' krijgt.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard kwaliteitscultuur waarderen we als voldoende.

De leiding en de pedagogisch medewerkers werken gezamenlijk aan een verbetering van hun professionaliteit. Zo volgen zij verschillende scholingen om hun kennis en vaardigheden te versterken. Daarnaast is er een grote bereidheid om gezamenlijk de voorschoolse educatie te verbeteren.

De leiding is zich bewust van de kwaliteit van de voorschoolse educatie en stuurt hierop. De pedagogisch medewerkers werken resultaatgericht, zij zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de kwaliteit van de educatie en op de ontwikkeling van de peuters.

Toch zien wij op dit onderdeel mogelijkheden tot verbetering. Zo is er onduidelijkheid over de rol- en taakverdeling tussen de teamleider en de vve-coach. De 'span-of-control', het aantal medewerkers dat zij begeleiden en/of aansturen, is over het geheel genomen zo groot dat het voor beiden lastig is om inhoudelijk volledig op de hoogte te zijn om adequaat te kunnen begeleiden en te sturen. Een gesprekscyclus om de professionele ontwikkeling te volgen ontbreekt.

Verder liggen er voor de pedagogisch medewerkers volop kansen om meer met en van elkaar te leren. Er zijn regelmatig overleggen waarin de pedagogisch medewerkers met collega's kunnen sparren over inhoudelijke zaken en casuïstiek. Deze overlegvormen kunnen structurele intervisiemomenten worden waarbij collega's ook elkaars dagelijkse praktijk observeren en elkaar feedback gaan geven.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard verantwoording en dialoog waarderen we als voldoende.

De leiding van de peuteropvang verantwoordt zich (via de houder) aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over het aantal doelgroepeuters. Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat de voorschool open staat voor hun wensen en voorstellen. Ook geven zij aan dat ze via de nieuwsbrief en de website voldoende informatie ontvangen.

Tot slot is het aan te raden een oudercommissie in te stellen. Deze oudercommissie kan een brede vertegenwoordiging zijn van de ouderpopulatie en is een klankbord voor de ontwikkelingen binnen de locatie. Dit zou de zorg voor de kwaliteit en kwaliteitsverbetering ten goede kunnen komen.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Deze reactie geldt voor deze en nog twee andere, geïnspecteerde locaties.

Ontwikkelingsproces:

De inspectie van 7 mei 2019 heeft aangetoond dat de kwaliteit in het ontwikkelingsproces voldoende tot goed is gebleken. Dit bevestigt de kwaliteit en professionaliteit van onze medewerkers in de VVE groepen. Spelenderwijs zal blijven inzetten op persoonlijke coaching en scholing van de medewerkers om minimaal dit niveau te handhaven.

Ontwikkelingsresultaten voorschoolse educatie:

Met het door Spelenderwijs ontwikkelde kindvolgsysteem wordt ieder kind gevolgd in zijn totaalontwikkeling. Het systeem is echter geen volledige monitor. Op individueel niveau zijn de resultaten van twee jaar VVE goed meetbaar. Het ontbreekt momenteel aan groepsresultaten. Met de gemeente wordt onderzocht op welke wijze de groepsresultaten en opbrengsten gevolgd kunnen worden. Deze groepsresultaten dienen bij te dragen aan een passend aanbod.

Kwaliteitszorg en ambitie:

Spelenderwijs heeft haar ambities op het gebied van VVE onvoldoende helder beschreven. De visie op VVE zal verder uitgewerkt worden met de ambities op locatie en organisatieniveau. De ouders zijn de partner voor Spelenderwijs in het realiseren van een volledig VVE aanbod. Zij zullen bij het uitwerken van de ambities een actieve rol krijgen (middels bijvoorbeeld een klankbordgroep maar ook zal Spelenderwijs de mogelijkheden van VVE thuis opnieuw onderzoeken en waar mogelijk in zetten). Om de samenwerking met ouders te verbeteren wordt er tevens op organisatie niveau het "ouderbeleid VVE" ontwikkeld verder ontwikkeld. Dit beleid zal lokaal uitgewerkt worden in afstemming met het onderwijs.

Spelenderwijs gaat samen met de gemeente verder bespreken welke lange termijn doelen op het gebied van VVE gesteld worden. Deze lange termijn doelen worden vertaald naar concrete doelen op korte (jaar) termijn.

Om de kwaliteitszorg te kunnen monitoren en evalueren stelt Spelenderwijs dat allereerst de basiskwaliteit waaraan de opvang voldoet (dient te voldoen) helder beschreven te worden. In de organisatievisie geeft Spelenderwijs aan expert te zijn op het gebied van VVE. Wat hiermee bedoelt wordt en hoe deze ambitie geborgd wordt zal nader concreet uitgewerkt worden.

Bestuur stichting Spelenderwijs